

Oinopidés

Testimonia DK 41 A

A 1 = Proklos, In primum Euclidis elementorum librum 65,21 Friedlein
μετὰ δὲ τοῦτον Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένιος πολλῶν ἐφήψατο τῶν κατὰ
γεωμετρίαν καὶ Οἰνοπίδης ὁ Χίος ὀλίγωι νεώτερος ὢν Ἀναξαγόρου.

A 1a = Vita Ptolem. Neapol. (Rohde Kl. Schr. I,1234 Oinopides)
ἐγνωρίζετο δὲ κατὰ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, καθ' ὃν καιρὸν καὶ
Γοργίας ὁ ῥήτωρ ἦν καὶ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης καὶ Ἡρόδοτος, ὡς ἔνιοί φασιν, ὁ
ἱστορικὸς Ἀλικαρνασσεύς.

A 2 = Pseudo-Platón, Erast. 132a
... δύο τῶν μειρακίων ἐρίζοντε, περὶ οὗτου δέ, οὐ σφόδρα κατήκουν. ἐφαινόσθην
μέντοι ἢ περὶ Ἀναξαγόρου ἢ περὶ Οἰνοπίδου ἐρίζειν ὁ κύκλος γοῦν γράφειν
ἐφαινόσθην καὶ ἐγκλίσεις τινὰς ἐμιμοῦντο τοῖν χεροῖν ἐπικλίνοντε καὶ μάλ'
ἐσπουδακότε. καὶ γὰρ καθήμην γὰρ παρὰ τὸν ἐραστήν τοῦ ἑτέρου αὐτοῖν κινήσας
οὖν αὐτὸν τῷ ἀγκῶνι ἠρόμην ὅτι ποτὲ οὕτως ἐσπουδακότε τῷ μειρακίῳ εἴτην, καὶ
εἶπον· Ἡ που μέγα τι καὶ καλὸν ἐστὶ περὶ ὁ τοσαύτην σπουδὴν πεποιημένῳ
ἐστόν; Ὁ δ' εἶπε, Ποῖον, ἔφη, μέγα καὶ καλόν; ἀδολεσχοῦσι μὲν οὖν οὗτοί γε περὶ
τῶν μετεώρων καὶ φλυαροῦσι φιλοσοφούντες.

A 3 = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum IX, 41
εἶη ἂν οὖν κατ' Ἀρχέλαον τὸν Ἀναξαγόρου μαθητὴν καὶ τοὺς περὶ Οἰνοπίδην.
καὶ γὰρ τούτου μέμνηται.

A 4 = Gnomologium Vaticanum, ed. Sternbach n. 420
Οἰνοπίδης ὁρῶν μειράκιον ἀπαίδευτον πολλὰ βιβλία κτώμενον ἔφη·
μὴ τῷ κιβωτῷ, ἀλλὰ τῷ στήθει.

A 5 = Sextos Empeirikos, Pyrrhoniae hypotyposes III, 30 Mutschmann
Οἰνοπίδης δὲ ὁ Χίος πῦρ καὶ ἀέρα [ἀρχὰς εἶναι].

A 6 = Aetios I, 7, 17 (Dox. 302)
Διογένης καὶ Κλεάνθης καὶ Οἰνοπίδης τὴν τοῦ κόσμου ψυχὴν [θεὸν εἶναι].

A 7/1 = Θεὸν ze Smyrny, De utilitate mathematicae 198,14 Hiller

Εὐδήμος (fr. 94 Sp.) ἰστορεῖ ἐν ταῖς Ἀστρολογίαις ὅτι Οἰνοπίδης εὗρε πρῶτος τὴν τοῦ ζωδιακοῦ διάζωσιν καὶ τὴν τοῦ μεγάλου ἐνιαυτοῦ περίστασιν.

A 7 /2 = Aetios. II, 12, 2 (Dox. 340)

Πυθαγόρας πρῶτος ἐπινενοηκέναι λέγεται τὴν λόξωσιν τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, ἦντινα Οἰνοπίδης ὁ Χῖος ὡς ἰδίαν ἐπίνοιαν σφετερίζεται.

A 7 /3 = Diodóros, Bibliotheca historica I, 98, 2 Vogel-Fischer

Πυθαγόραν τε τὰ κατὰ τὸν Ἰερὸν λόγον καὶ τὰ κατὰ γεωμετρίαν θεωρήματα καὶ τὰ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς ... μαθεῖν παρὰ Αἰγυπτίων. ὑπολαμβάνουσι δὲ καὶ Δημόκριτον παρ' αὐτοῖς ἔτη διατρίψαι πέντε καὶ πολλὰ διδαχθῆναι τῶν κατὰ τὴν ἀστρολογίαν. τὸν τε Οἰνοπίδην ὁμοίως συνδιατρίψαντα τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἀστρολόγοις μαθεῖν ἄλλα τε καὶ μάλιστα τὸν ἡλιακὸν κύκλον ὡς λοξὴν μὲν ἔχει τὴν πορείαν, ἐναντίαν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀστροῖς τὴν φορὰν ποιεῖται.

A 7 /4 = Macrobius, Sat. I, 17, 31

Λοξίας cognominatur [Apollo], ut ait Oenopides, ὅτι ἐκπορεύεται τὸν λοξὸν κύκλον ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς κινούμενος, id est quod obliquum circulum ab occasu ad orientem pergit.

A 8 = Censorinus, De die natali 19, 2

Oenopides [annum naturalem dies habere prodidit] CCCLXV et dierum duum et viginti partem undesexagesimam.

A 9 /1 = Aelianos Klaudios, Varia Historia X, 7 Hercher

Οἰνοπίδης ὁ Χῖος ἀστρολόγος ἀνέθηκεν ἐν Ὀλυμπίοις τὸ χαλκοῦν γραμματεῖον ἐγγράψας ἐν αὐτῷ τὴν ἀστρολογίαν τῶν ἐνὸς δεόντων ἐξήκοντα ἐτῶν φήσας τὸν μέγαν ἐνιαυτὸν εἶναι τοῦτον. ὅτι Μέτων ὁ Λευκονοεὺς ἀστρολόγος ἀνέστησε στήλας καὶ τὰς τοῦ ἡλίου τροπὰς κατεγράψατο καὶ τὸν μέγαν ἐνιαυτὸν ὡς ἔλεγεν εὗρε καὶ ἔφατο αὐτὸν ἐνὸς δέοντα εἴκοσιν ἐτῶν.

A 9 /2 = Aetios II, 32, 2 (Dox. 363)

τὸν δὲ μέγαν ἐνιαυτὸν οἱ μὲν ἐν τῇ ὀκταετηρίδι τίθενται, οἱ δὲ ἐν τῇ ἐννεακαιδεκαετηρίδι, οἱ δ' ἐν τοῖς τετραπλασίοις ἔτεσιν, οἱ δὲ ἐν τοῖς ἐξήκοντα ἐνὸς δέουσιν, ἐν οἷς Οἰνοπίδης καὶ Πυθαγόρας. οἱ δ' ἐν τῇ λεγομένῃ κεφαλῇ τοῦ κόσμου· αὕτη δ' ἐστὶ τῶν ἑπτὰ πλανητῶν ἐπὶ ταῦτα σημεῖα τῆς ἐξ ἀρχῆς [?] φορᾶς ἐπάνοδος.

A 10 /1 = Aristotelés, Meteorologica I, 8; 345a13

τῶν μὲν οὖν καλουμένων Πυθαγορείων φασί τινες ὁδὸν εἶναι ταύτην [τὸ γάλα] οἱ μὲν τῶν ἐκπεσόντων τινὸς ἄστρων κατὰ τὴν λεγομένην ἐπὶ Φαέθοντος φθοράν, οἱ δὲ τὸν ἥλιον τοῦτον τὸν κύκλον φέρεσθαι ποτέ φασιν· οἷον οὖν διακεκαῦσθαι τὸν τόπον τοῦτον ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο πεπονθέναι πάθος ὑπὸ τῆς φθορᾶς αὐτοῦ.

A 10 /2 = Achillés Tat., *Isagoga excerpta* 55, 18 = 24, 11 Maass

ἕτεροι δὲ φασιν, ὧν ἐστὶ καὶ Οἰνοπίδης ὁ Χίος, ὅτι πρότερον διὰ τούτου [γάλακτος] ἐφέρετο ὁ ἥλιος, διὰ δὲ τὰ Θυέστεια δεῖπνα ἀπεστράφη καὶ τὴν ἐναντίαν τούτῳ πεποίηται περιφοράν, ἣν νῦν περιγράφει ὁ ζωδιακός.

A 11 = Diodóros, *Bibliotheca historica* I, 41, 1 Vogel-Fischer

Οἰνοπίδης δὲ ὁ Χίος φησι κατὰ μὲν τὴν θερινὴν ὥραν τὰ ὕδατα κατὰ τὴν γῆν εἶναι ψυχρά, τοῦ δὲ χειμῶνος τούναντίον θερμά, καὶ τοῦτο εὐδῆλον ἐπὶ τῶν βαθέων φρεάτων γίνεσθαι· κατὰ μὲν γὰρ τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος ἡκιστα τὸ ὕδωρ ἐν αὐτοῖς ὑπάρχειν ψυχρόν, κατὰ δὲ τὰ μέγιστα καύματα ψυχρότατον ἐξ αὐτῶν ὑγρὸν ἀναφέρεσθαι. διὸ καὶ τὸν Νεῖλον εὐλόγως κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μικρὸν εἶναι καὶ συστέλλεσθαι, διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν θερμασίαν τὸ πολὺ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας ἀναλίσκειν, ὄμβρους δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον μὴ γίνεσθαι· κατὰ δὲ τὸ θέρος μηκέτι τῆς κατὰ γῆν ἀπαναλώσεως γινομένης ἐν τοῖς κατὰ βάθος τόποις πληροῦσθαι τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ ῥύσιν ἀνεμποδίστως.

A 12 = Proklos, *In primum Euclidis elem. lib. 80*, 15 Friedlein

οἱ δὲ περὶ Ζηνόδοτον τὸν προσήκοντα μὲν τῇ Οἰνοπίδου διαδοχῇ, τῶν μαθητῶν δὲ Ἄνδρωνος, διώριζον τὸ θεώρημα τοῦ προβλήματος ἦν τὸ μὲν θεώρημα ζητεῖ, τί ἐστὶ τὸ σύμπτωμα τὸ κατηγορούμενον τῆς ἐν αὐτῷ ὕλης, τὸ δὲ πρόβλημα, τίνος ὄντος τί ἐστίν.

A 13 = Proklos, *In primum Euclidis elem. lib. 283*, 4 (ad prop. 12, probl. 7)

ἐπὶ τὴν δοθεῖσαν εὐθεῖαν ἄπειρον ἀπὸ τοῦ δοθέντος σημείου ὃ μὴ ἐστὶν ἐπ' αὐτῆς, κάθετον εὐθεῖαν γραμμὴν ἀγαγεῖν. τοῦτο τὸ πρόβλημα Οἰνοπίδης ἐζήτησεν χρησίμον αὐτὸ πρὸς ἀστρολογίαν οἰόμενος. ὀνομάζει δὲ τὴν κάθετον ἀρχαϊκῶς κατὰ γνώμονα, διότι καὶ ὁ γνώμων πρὸς ὀρθὰς ἐστὶ τῷ ὀρίζοντι.

A 14 = Proklos, *In primum Euclidis elem. lib. 333*, 1 (ad prop. 23, probl. 9)

πρὸς τῇ δοθείσῃ εὐθείᾳ καὶ τῷ πρὸς αὐτῇ σημείῳ τῇ δοθείσῃ εὐθυγράμμῳ γωνία ἴσην γωνίαν εὐθύγραμμον συστήσασθαι. πρόβλημα καὶ τοῦτο Οἰνοπίδου μὲν εὗρημα μάλλον. ὥς φησιν Εὐδήμος (fr. 86 Sp.).